

GAZETA TRANSILVANIEI.

„Gazeta“ ese de 2 ori; Joi'a si Duminec'a, Fôia, candu concedu ajutôriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v. a. Tieri externe 12 fl. v. a. pe unu anu séu $2\frac{1}{2}$ galbini mon, sunatôria.

Anulu XL.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pertru serie 6 cruceri v. a. Tacs'a timbrala à 30 cr. val. austr. de fia-care publicare,

Nr. 35.

Brasiovu 20|8 Maiu

1877.

Ce este nationalitatea?

„Este o bóla a vécului nostru, e unu fanatizmu gretiosu, precumu fusese si celu de religiune, in fine nationalitatea e unu fetu-sterpitura alu egoismului unoru ómeni ambitiosi, fii bastardi ai lui Antichristu, cari cá se póta domina ei preste parti mai mici de ale omenimei, se oppunu din respoteri la sublim'a idea cosmopolita de una turma si unu pastoriu. Ce mai vreti? Acésta idea nefericita a nationalitatii se propaga numai dela 1848 incóce, de candu s'au inventatu si unele nationalitati, care astadi se numescu in bataia de jocu „interessante“, precumu de es. a Valachiloru, a Ruteniloru, a Sloveniloru, a Bulgariloru. Suntemu inase mai multu decatu siguri, ca acésta nebunía de nationalitate va disparé si va remané de bajo-cora'lumei civilizate multu mai curendu, decatu a disparutu din Europ'a fanaticismulu religiosu. Numai Noi se nu incetamu a combate, a face de risu si a descuragia pe propagatorii acelei idei si a celoru planuri de rebelli.“

Acesta este limbajulu, pe care'lu póta in dilele nóstre contra existentiei natiuniloru subjugate multimea tiraniloru mascati, a fariseiloru desfrenati si lipsiti de ori-ce simtiementu mai nobile, prasila de ómeni egoisti si rapitori, dedati a traí si a se ingrasia numai din sudórea si sangele altora. — Acestoru classe de ómeni urmédia roiuri de venetici lestinati de fóme, de frigu si golatate, déra fórté nerusnati, cari adeca in momentele, candu ii miluiesci si incaldiesci cá pe nisce sierpi la peptulu teu, ei i-si batu jocu de totu ce ai tu mai sacru, de originea, de limb'a, de patria si de tóte datinele strabune ale natiunei tale. Pre lenga órdele de proletari venetici appare din timpu in timpu inca si alta classe de proletari, adeca de literati, cari, dupace nu se ajungu cu midiu-lócele de viétia cate potu castiga la ei a casa, vinu in patri'a si la natiunea ta, unde dupa unu studiu fórté superficiale de cateva dile séu maltu 2—3 septamani, mánjescu cate unu volumu spre a demustra lumei, ca natiunea ta nu merita de locu a fi considerata cá poporu demnu de a se bucura de viétia propria, autonóma, independenta; cu acea marfa apoi ei facu specula bunicica, vendiendu-o la toti, ale caroru planuri sunt ajutate prin scrieri de acele perfide, care de regula iau de pretestu civilizatiunea loru mai inalta, déra scopulu loru celu adeveratu este, cá se te incalece, se se inbuibe din spinarea ta.

In vederea acestoru atentate asupra vietiei nationale, celu mai intristatoriu lucru este, ca de cativa ani incóce, acelea idei perverse, destructive, acelu cosmopolitizmu falsu si minciunosu, acea arma veninósa a tiraniei a inceputu se atace si se infecte chiaru si spiritele unoru teneri de nationalitate romanésca dintru aceia, cari au invetiatu pe la scóle si universitati straine. Celu pucinu noue ni s'au comunicatu atatu in scrisu catu si prin graiulu viu una serie de informatiuni despre mai multe casuri deplorabili, din care aflamu, ca sunt si individi atatu de gangrenati prin idei desfrenate si nihilistice, in catu dupace sugu si storcu obolulu natiunei, séu dela parintii loru, séu si dela natiune in forma de bursa séu (stipendiú), apoi inca ei se dau de catra padure, infrunta pe bene-

factorii loru sub preteste de nimicu si trecu in castrele straine, cá si cumu ar' fi nisce pui de corbi crescuti de mici la casa, cari, dupace prindu aripi, sbóra pe aci incolo, pana unde dau preste cei de o natura cu ei.

Lectorii diarielor romanesci au avutu oca-siune de a citi, mai alesu de ani 29 incóce multe sententii si axiome citate din scrierile celoru mai renumiti barbati de statu si ómeni sapienti, francesi, italieni si germani, carii nationalitatea si limb'a o punu mai pre susu de tóte bunurile din lume si recomanda celoru de aceeaasi nationalitate cu ei, cá in acestu respectu se fia catu se póte de egoisti. Aceiasi sapienti, istorici si filosofi afla, ca ide'a nationalitatii s'a nascutu si s'a incorporatu dintr'odata cu formarea de societati mai mari omenesci si cu intinderea loru pe faci'a pamentului, prin diverse regiuni si clime. Mithulu biblicu despre confusiunea limbiloru la turnulu Babilonei cuprinde in sine unu mare adeveru. De aci incolo vechiulu testamentu (care nu datédia dela 1848) este plinu de manifestatiuni si separatiuni natio-nali dupa limbi, caracteru, datine, relatiuni climaticé. Rigorós'a inchidere a egipteniloru de catre alte popóra, separatismulu hebreiloru, urele dintre acestia cu alte popóra din vecinatatea Palestinei, marea diversitate intre assiriani, medi, persiani, schiti, eleni etc, fostu-au acelea popóra totu fii bastardi ai lui Antichristu? Fariseii moderni, inbuibati cá lipitorile de sange omenescu, au fruntea de a citá cuventele noului testamentu despre una turma si unu pastoriu. Apoi déca e vorb'a de a lua si masc'a religiunei, aceea se póte smulge de pe faci'a loru totu cu citate din s. Scriptura. Isusu Christosu a comandatu apostoliloru si invetiaceiloru se mérga a propaga evangeli'a in tóte limbile, le-a promissu descensiunea spiritului santu, cá se'i invetie tóte limbile. Isusu Christosu a comandatu charitatea si infratirea popóraloru prin perfectiune, adeca prin cultura morala, éra nici-decumu si nici-odata prin exterminare de limbi si nationalitati. Apostolii ori-unde au ajunsu, la elini, la romani, la sciti si traci, n'au pretinsu dela acele popóra, cá se invetie limb'a loru ebraica, ci au vorbitu cu ele in limbile loru nationali.

Déra ce se ne afundamu noi aci in istori'a popóraloru antice, candu fariseii moderni sunt combatuti si rusnati chiaru prin faptele loru. Observati bine, ca ei una dicu si alt'a facu. Cei mai aprigi persecutori ai natiuniloru subjugate sunt totuodata si cei mai fanatici si cerbicosi aparatori ai nationalitatii proprie. Si déca s'ar' indestulí numai cu atata; ei inse sunt rapiti multu mai departe prin egoismulu loru. Precumu in padurile selbatece unii arbori tragu in sine tóte sucurile si prin acésta omóra pe altii de prin pregiuru, séu incai ii facu, precumu se dice, se inpilésca, intocma urmédia si fariseii moderni; ei totudeuna se radíma pe dreptulu celui mai tare, fora nici-unu scrupulu in alegerea midiu-lóceloru, prin urmare te si provóca la lupta pe viétia si mórte. Asia vediuramu de es. pe fariseii greciloru tractandu pana in dilele nóstre cu bulgarii, cu macedo-romanii, cu arnautii. Asia germanii din Prussi'a au mai exterminatu pe multimea slaviloru din acea tiéra. Fariseii angliloru s'au incercatu se inghitia

pe 7 millióne de irlandesi, pana ce era pe aci se se innece cu ei, cá si buna-óra germanii din Austri'a cu slavii. Fariseii russiloru, de si natiunea loru e fórté numerósa, nu sunt mai buni cu nimicu decatu ceilalti; ei inca, sub pretestulu unitatitii imperiului, nu se mai satura a desnatiunea, adesea cu midiu-lóce fórté brutali si neomenóse, din care cauza au si trasu asupra'si ur'a toturoru popóraloru.

Asia déra ide'a nationalitatii nu este noua, ci fórté vechia, lupt'a nu este trecatôria, efemera, ci este millenaria, si va mai dura insocita de versari de sange, pana candu cultur'a cea adeverata nu va desarma cu totulu pe tiranii nationalitatiloru. Pana atunci inse ce vomu face noi? Vomu lupta, si acea lupta o vomu transpune la descendentii nostri cu limba de mórte (cu testamentu) dintr'o generatiune la cealalta. Vomu imita si urmarí pasu din pasu pe natiunile de prin pregiurulu nostru. Vedeti cu ce furia lupta de es. maghiarii pentru 50 de mii ciangai din Moldova, pentru 5 mii din Bucovin'a, pentru 2 mii din Bucuresci, pentru cateva sute, nu maghiari, ci numai renegati din comitatulu Hunedórei, in fine pentru cateva fete per dute, guse pe la Constantinopole si Alexandri'a. Cautati la infratirea loru cu turcii si veti apretia de ajunsu intensitatea egoismului loru nationale. Altu esemplu. Cine din noi nu cunóscé miculu poporu sasescu si istori'a lui? Lupta acestia dela 1848? Ei lupta de secole pentru nationalitate in sensulu strinsu alu cuventului asia, incatu acestu poporu tienea pana in secululu presente de crima capitala amestecarea de sange prin casatorii cu individi din alte nationalitati, ba nu suferiea nici se locuésca ómeni de alta natiune in midiu-lóculu loru. In diet'a transilvana din a. 1863—4 proiectulu celu prea interessante de lege pentru nou'a impartire a tierei se amaná si respective cadíu mai alesu din cauza, ca deputati si regalisti sasi cá Bedeus, Gull, Obert, Salmen, Schmidt H., Schuler-Libloy, Dr. G. Teutsch, Wittstock s. a. nu suferiea cu nici-unu pretiu ca se remana unu singuru satuletíu sasescu incorporatu la vre-unu districtu, care era se fia administratu cu ajutoriulu limbei romanesci ori unguresci, ci pretendea pe viétia pe mórte, cá comune de acele ratacite printre cele doue nationalitati se fia declarate si recunoscute de asia numite enclave sasesci, care se sté sub universitatea natiunei sasesci. Ce rusine inferatôria pentru toti renegatii; ce afrontu pentru multimea romaniloru maghiarisati in Secuime si in Ungari'a! „De nu amu mai avé altu folosu dela enclavele acele, unulu ne va fi siguru: ca vomu da si in acele functionari de sangele nostru.“ Asia -si dicea sasi pe atunci. Adecu intocma precumu -si dicu astadi fariseii din scól'a dela Dobritienu: Cu catu voru apuca pe man'a nóstra mai multe scóle din comunele romanesci, cu atatu mai multi studenti de ai nostri vomu asiedia pe la acele, astadi cá docenti si professori, preste vre-o 50 de ani si cá popi si protopopi la bisericile romanesci, curatu cá in dilele lui Apaffy Mihaiu, ca-ci déca nu mai multu, vomu restabili protopopiatele romano-calvinesci din districtulu Fagarasiului, din comitatulu Hunedórei si alu Albei, apoi asia mai departe; éra pe studentii romanesci si mai alesu pe fetorii de popa,

denunsiindu'i, candu de dacoromanisti, candu de rusalatrii, ii vomu goní din tíera, se se duca in tíer'a loru.

Independenti'a statului romanu

pretinsa in resolutiunea bine si cu mare precautiune formulata a parlamentului romanu, este astadi unulu din cele mai principale obiecte, ce se discuta in tóta press'a europeana. Vocile, se intielege, sunt catu se póte de diferite, unele sunt cu totul inemice, altele mai indiferente, cele mai pucine inse amicabile desvoltarei independente a statului romanu. Deóráce inse bine scimu, ca in politica decida interesele, nu simpatie dintre popóra si, precandu vedemu pe insisi barbatii de statu ai Romaniei portandu astadi o politica de interessu in adeveratulu intielesu alu cuventului, — nu ne potemu mirá nici-decumu de recea si calculatóri'a reserva, cu care intimpina press'a europeana votulu camerei romane din 11 l. c.

Dintre tóte marile poteri, cate sunt directu séu indiréctu interessate la solutiunea incurcaturilor orientali, este astadi póte singura Germani'a, care ar' poté la timpulu seu aruncá unu votu decisivu favoritoriu in cumpan'a destinelloru statului romanu. E dér' de celu mai mare interessu a cunoáce opiniunea politiciloru competenti din Berlinu relativu la votulu camerelloru romane. In priviuti'a acést'a scrie fói'a partitei domnitórie prussiane „National-Zeitung“ din Berlinu urmatóriele.

„Declaratiunea de independenti'a Romaniei veni a fi decissa in 11 Maiu de catra camera si, dupa cumu se póte prevedé, principele Carolu un va refusá a dá acelei declaratiuni sanctiunea s'a. Acést'a procedere are o insemnatate multu diferitória de incercarea anológa ce-o facú Serbi'a in tómn'a trecuta. Tocma dupa esperiintiele facute cu Serbi'a guvernulu si camerele romane s'ar' fi feritu de siguru d'a intreprinde unu asemenea pasu, déca la poterile, cari au unu interessu la positiunea tieriei, ar' fi fostu terrenulu totu atatu de pucinu preparatu si esaminatu, cumu a fostu la proclamarea regelui Milanu.

Principele Carolu si ministrii sei nu sunt dominati de grab'a si pasiunile acele órbe, cari erau atunci sumutiate in Serbi'a. Prelenga acést'a insusi resbelulu odata isbucnit a impinsu pe Romania in positiunea, care o provóca la rumpere. In 9 Maiu a subscrisu sultanulu, dupa cumu se anuntia, o Irada, care esprime destituirea principelui Carolu. Dupa-ce Pórt'a nu a potutu dá principatului amenintiatu acelu scutu, care i-ar' fi fostu de lipsa, cá se se póta oppune invasiunei russesci, dupa-ce turcii insisi pasira mai antaiu ofensivi contra teritoriului romanu, dupa-ce Pórt'a la tóte reclamarile Romniei nu a datu nici unu respunsu séu a respunsu iu modu ofensatoriu, dupa-ce in fine s'a pasitu chiaru la destituirea principelui Carolu, — dupa tóte aceste respunsulu celu mai nemeritu la agresiunile si ofensele turciloru a fostu negresitu acela, ce l'a datu acuma camer'a romana. Adeveratu, ca Romania n'a priimitu respunsu nici la tanguirile sale adressate poteriloru garante. Prin acést'a inse Romania a fostu eliberata de datori'a d'a luá de directiva consilia d'ale mariloru poteri, si a potutu, ba a trebuitu se urmedie numai si numa! propriei sale decisiuni libere, cumu s'a desvoltatu in faci'a realitatii amenintatórie. Romania va deveni de adi incolo in solutiunea incurcaturiloru pendente unu factoru insemnatu, póte nu atatu prin propri'a s'a greutate, catu prin valórea ce ei voru da-o marile poteri. Incatu se voru aretá in apusu séu si in Petersburg priimitori pentru ide'a, care a atins'o camer'a romana, punendusi independenti'a solemnulu pe basele „missiunei istorice“, — acést'a va depinde dela reusit'a acestoru incurcaturi orientale, dela greutatea poteriloru, cari au fostu miscate in acestu resbelu si cariase voru mai pune inca in jocu!!“

Epistola respectuósa catra femeile nóstre.

Sunt nóue luni, de candu femeile compatriotiloru nostri maghiari prepara cu mare zelu scame, bandage si alte obiecte necesarie la vindecarea soldatiloru turcesci raniti in batalii. Acést'a activitate nu numai puru humanitaria, ci totu-odata si fratiésca a damelloru maghiare, a fostu primita cu mare multiamita de catra guvernulu turcescu si de

generalii armatei ottomane. — Femeile nóstre in Transilvani'a, Ungari'a, Bucovin'a s'au simtitu pana acumu obligate a da ascultare simtiementelloru de mila si dorere, de cateori armat'a nóstra imperiale -si versá sangele, cá in 1848/9, 1859, 1864, 1866, in care campanii se aflá si fi loru cu miile si cu diecile de mii. Astadi, in aceste dile de proba si crisa suprema, se vedu si femeile nóstre ajunse in positiunea femeiloru natiunei maghiare, de a spala si lega ranele acelloru ostasi romani, frati ai nostri mai multu decatu maghiarii cu turcii, cari provocati si trasi in lupta de catra ottomani, se batu si-si versa sangele, nu din vre-o vanitate si trufia, ci in sensulu celu mai strinsu alu cuventului pentru existenti'a patriei si a natiunei, pentru libertate contra vechiei tiranie selbatece, care prefacuse patri'a loru de atatea-ori intr'unu mormentu universale. Tóte actele publice mai recente esite dela legislativ'a si dela gubernulu Romaniei, cumu si evenimentele dileloru din urma ne potú convinge pe toti, ca Romania este decisa a'si apara existenti'a si drepturile sale pana la marginile estreme. Déca nu amu mai avé alta proba despre firm'a decisiune a locuitoriloru tieriei de a se apara pe viétia pe mórte, ne ar' fi de ajunsu acele liste lungi de oferte estraordinarie, in cai frumosi (pana acumu preste dóue mii), in bani, nutretiu, adeca fenu, paie, ordiu, ovesu, in grau de pane, in vinu si vinarsu, care curgu nincetatu din tóte regiunile tieriei, de buna voia asia, catu legea requisitiuniloru usitata in tóte staturile, votata si in Romania, se aplica multu mai pucinu decatu se temea unii.

In catu pentru femeile romane, éta societatea crucei rosie infiintata in Bucuresci, cu ambulantiile si spitalele sale, éca inse si societatea nobililoru femei infiintata in a dou'a capitala de catra damele din cele mai de frunte familii ale Moldovei cu scopulu respicatu in cinci puncte ale programei sale. Scurtu, natiunea intréga, barbati si femei, juni si june s'au decisu a sacrifica totu, avere, sanetate, viétia pentru salvarea celoru mai sublime bunuri din lume.

Facia cu aceste evenimente era preste potintia, cá femeile nóstre dincóce de Carpati se mai remana indereptulu femeiloru maghiare si serbe in manifestarea prin fakta a compatimirei si a dorerei sufletesci catra acei bravi ostasi, loviti de glontie, rupti prin bucati de bombe si granate, intiepati de baionette, taiati de sabia, calcati, raniti in diverse moduri.

Onórea initiativei este a femeiloru din Sabiiu, de unde primiramu inca de Vineri scirea telegrafica despre infiintarea unui comitetu de dame, care luá asupra'si primirea si inaintarea offertelloru destinate pentru cei raniti.

Nu ne indoimu unu momentu, ca femeile nóstre din alte comune, mai alesu urbane, opidane si chiaru rurali de cele mari, voru forma mici comitete de cate trei séu cinci inse, spre a se consulta de es. despre calitatea scamelloru, form'a bandagelloru si altele cá acestea, cumu si de modulu inaintarei pachetelloru la loculul destinatiunei loru. In catu pentru scame, bandage si alte obiecte necesarie la vindecarea celoru raniti, va fi fórté bine, cá ori-unde Vi se da ocaziune Dómnelle mele, se luati consiliulu mediciloru speciali.

Se cere dela subscrisulu, cá se aratu adress'a, sub care au a se transmite pachetele, se intielege cu post'a, pre lenga carte de carausia (Frachtbrief) si declaratiune separata, in care se fia anumite obiectele. Acea adresa este:

D. Dn. **Dimitrie Grig. Ghica** presiedinte, in localulu eforiei spitaleloru civili.

Bucuresci.

Déca cuiva nu'i este indemana a se adresa de a dreptulu, pentru acestu casu subscrisulu se supune deocamdata la grij'a de a primí pachetele francate pana aici la Brasiovu si date la adress'a

lui, éra de aici se voru inainta in modulu ce se va afla mai promptu si mai siguru.

Brasiovu, 7/19 Maiu 1877.

G. Baritiu.

Subscris'a, invitata de santiani'a oblegatiunel, ce o are fiacare sufletu romanu, de a sari intru ajutoriu fratiloru de unu sange, cari se afla in suferintie, si cu atatu mai vertosu intru ajutoriulu eroiloru romani, cari sangerá ori-si-unde in lupta pentru apararea existentei nationale romane, offeru pe sam'a braviloru ostasi raniti din Romania 30 Chilogramme de scame si bandage, invitandu pe tóte sororile romane la asemenea offeriri, cu cari detorimu consangeniloru nostri ostasi raniti in batalia. — Brasiovu, 7/19 Maiu 1877.

Sevastiana I. Muresianu m. p.

Brasiovu, in 19 Maiu st. n.

Domnii unguri paru a nu fi multiamiti ca atitudinea loiale si pacinica, ce poporul romanu de dincóce de Carpati o observa in aceste tempur critice si furtunóse facia de evenimentele ce se petrecu astadi in Romania libera, si pentru aceea, dupace acumu in drepturi si libertati nu ne mai potú atacá, fiindu-ca de acele din bunavointi'a si grati'a loru nu mai avemu, — au inceputu cu machinatiuni si uneltiri a ne atacá chiaru in demnitatea nóstra nationale si a ne silí cu ori-ce pretiu, cá se esimu din reserv'a ce ni-amu impus. Asia intre altele cetimu in diurnalele maghiare, ca cei mai insemnati barbati romani din Transilvani'a ar' fi adressatu o proclamatiune catra fratiloru din Romania, carora le dicu, ca au facutu nebunia de legatu, candu s'au aliatu cu Russia, care nu numai ca nu-si va tiené promissiunile, ci va amblá chiaru se inghitia Romania; si totu-odata i svatuiesce, cá se se aliedie cu Ostrunguri'a, care 'si respectédia promissiunile (?), desi Ungari'a urmédia in unele cause o procedere nedrépta facia de nationalitati.

Ori-si-cine póte se véda, ca acést'a pretinsa proclamatiune este productulu violeniei unguresci, care a intocmitu lucrulu asiá de bine, incatu nice se nu se póta desmintí, ca-ci atunci totu fabricatorii acelei proclamatiuni ar' vení se dica, ca romanii sunt rei patrioti. Inse cu tóte aceste noi trebuie se observamu, ca nu credemu se esiste in tóta Transilvani'a nu numai vre-unu barbatu romanu insemnatu, ci si altu adeveratu fiu alu natiunei romane mai pucinu insemnatu, care se fia aflatu de necesariu si de consultu a dascalí pre fratii nostri de dincolo de Carpati. Cumca Russia nu-si tiene promissiunile, acést'a romanii nu o potú scí, dér' cumca domnii unguri nu respectédia nice chiaru legile facute de ei, necumu promissiunile, acést'a o scie prea bine fia-care romanu si cu atatu mai vertosu romanulu transilvanu, si acést'a o recunóce si auctorulu acellui escamotagiú politic. Noi romanii din Transilvani'a n'avemu se portamu grige de fratii nostri de preste Carpati, ca-ci ne ajunge noue a ne ingrigí de noi, cá nu cumva dlu Tisza se se incerce a-si impliní ástadi cá ministru promissiunea ce ni-a dat'o odata in camer'a deputatiloru cá capu alu oppositiunei, candu a disu, ca déca nu vremu se fimu maghiari, apoi densulu ne va face si fora voi'a nóstra, séu ne va tramite la Bucuresci. Apoi afara de acést'a dlu Tisza s'a recomendatu de candu e ministru si cá „sfarimatu de nationalitati. La poterea de sfarimare avemu deci noi se ne cugetamu, era nu la aceea, de a da Romaniei svaturi necalite, cari nu-i trebuiescu.

— Ovatiunea cea imposanta, ce s'a facutu archiducelui Albrecht in Zagrabi'a, a datu anse, precumu amu observatu si in numerulu precedentu, si la interpellatiuni in camer'a maghiara. Dlu primu ministru fú inierpellatu, déca este adeveratu, ca afara de imnulu poporalu austriacu s'a cantatu si imnulu russescu, ca in mai multe locuri s'au vediatu, pre lenga tricolorulu croatu si pre lenga

